

TURİZM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN YABANCI DİL ÖĞRENİMİ
BAĞLAMINDA ÜST BİLİŞSEL ÖĞRENME STRATEJİLERİNİN BAZI
DEĞİŞKENLERE GÖRE BELİRLENMESİ

*Determination of Metacognitive Learning Strategies for Tourism Faculty Students in the
Context of Foreign Language Learning*

Bilal ÜSTÜN¹ ve Lokman TANRIKULU²

¹Doç. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Nevşehir, bustun@nevsehir.edu.tr, orcid.org/0000-0002-9490-3109

²Doç. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Nevşehir, tanrikulu@nevsehir.edu.tr, orcid.org/0000-0002-1862-8176

Araştırma Makalesi/Research Article

Makale Bilgisi

Geliş/Received:
19.12.2022
Kabul/Accepted:
26.04.2023

DOI:

10.18069/firatsbed.1221317

Anahtar Kelimeler

Turizm Fakültesi, yabancı dil, üst biliş, öğrenme stratejisi

Keywords

Tourism Faculty, Foreign Language, Metacognition, Learning Strategy

ÖZ

Bu çalışmada Turizm Fakültesi öğrencilerinin yabancı dil öğrenme bağlamında üst bilişsel öğrenme stratejilerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın evrenini Türkiye’de Turizm Fakültelerinde eğitim alan öğrenciler oluştururken örneklemini ise köklü bir turizm eğitimi geleneğine sahip bir üniversitede Turizm Fakültesinde eğitim alan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucuna göre kadın katılımcıların yabancı dil öğrenirken üst bilişsel öğrenme stratejilerini erkek katılımcılara göre daha etkin kullandıkları belirlenmiştir. Sonuçlar detaylı bir şekilde incelendiğinde kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre dil öğrenmeye daha planlı başladıkları, materyal seçimi konusunda daha dikkatli davrandıkları, ihtiyaç analizi yaparak zamanı daha verimli kullandıkları, çalışma ortamlarını ve sürelerini en fazla verim alacak şekilde planladıkları, çalıştıkları konular bağlamında kendilerine daha fazla soru sordukları, çalıştıkları konulara karşı daha fazla olumlu tutum oluşturmaya çalıştıkları, kendilerini daha fazla güdüledikleri ve kendilerini daha fazla motive ettikleri ortaya konmuştur. Araştırmadan elde edilen diğer bir sonuca göre Turizm Rehberliği bölümünde eğitim alan katılımcıların Turizm İşletmeciliği bölümünde eğitim alan katılımcılara göre yabancı dil öğrenirken üst bilişsel öğrenme stratejilerini daha işlevsel kullandıkları tespit edilmiştir.

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the metacognitive learning strategies of the students of the Faculty of Tourism in the context of foreign language learning. The research population consists of students studying in tourism faculties in Turkey, while the sample consists of students studying in one of the most prestigious tourism faculties in Turkey. According to the results of the study, it was found that female participants used metacognitive learning strategies more effectively than male participants when learning a foreign language. Looking at the results in more detail, it shows that female participants start language learning in a more planned manner than male participants, they are more careful in their choice of materials, they use their time more efficiently by carrying out needs assessments, they plan their work environment and time, and achieve the highest efficiency and they ask themselves more questions related to the subjects they study. It turned out that the students try to develop a more positive attitude towards the subjects they study, to push themselves more and to motivate themselves more.

Atf/Citation: Üstün, B. ve Tanrikulu, L. (2023). Turizm Fakültesi Öğrencilerinin Yabancı Dil Öğrenimi Bağlamında Üst Bilişsel Öğrenme Stratejilerinin Belirlenmesi. *Firat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33, 2, 643-651.

Sorumlu yazar/Corresponding author: Bilal ÜSTÜN, bustun@nevsehir.edu.tr

1. Giriş

Yabancı dillere olan bağımlılık her geçen gün arttığı gibi yabancı dile duyulan ihtiyaçlar da farklı alanlarda kendini göstermektedir. Bu alanlardan bir tanesi de turizm alanıdır. Çünkü “turizm sektörü, farklı ülkelerden bireyler arası iletişimin yoğun yaşandığı bir sektördür” (Davras ve Bulgan, 2012: 231) ve son yıllarda küresel bir endüstriye dönüşmüştür (Veijola, 2010). Turizm sektörünün, geçirdiği bu dönüşüm sayesinde bilim dünyasında daha farklı algılandığı ve bilim dünyasındaki konumunda da olumlu değişiklikler gözlenmeye başlandığı görülmektedir” (Çallı, 2015). Bu bağlamda bakıldığında turizm sektörünün gözle görülen gelişiminin daha da ilerleyebilmesi, turizm sektöründe çalışan personelin aldıkları eğitime doğrudan ilgilidir. Bu eğitim ortaöğretim düzeyinde Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde ve yükseköğretim düzeyinde de Turizm Fakülteleri bünyesinde verilmektedir. “Turizm emek yoğun bir sektör olması sebebiyle, özellikle konaklama işletmelerinde istihdam edilecek gerek ortaöğretim gerekse lisans eğitimi bireylerin sektörü daha iyi bir konuma ulaştıracağı açıktır” (Akkuş, 2017: 101). Bu da ancak nitelikli ve farklı dilleri konuşabilen iyi yetişmiş personel gücü ile mümkün olabilir. Chen ve arkadaşlarının (2011) da ifade ettiği gibi, yetersiz yabancı dil bilgisine sahip personelin liselerde ve fakültelerde almış oldukları eğitimi mesleklerine olumlu bir şekilde yansıtılabilmeleri ne yazık ki mümkün değildir. “Turizm eğitiminin yapı ve sorunlarından genel olarak söz edilirken saptanan bulgulardan birisi, turizm sektörüne uygun nitelikte ve sayıda personel yetiştirilemediği, var olan turizm eğitim kurumlarının da bu ihtiyacı karşılamakta güçlükler yaşadığı yönündedir” (Mayaka ve Akama, 2007). Turizm sektörüne nitelikli ve yabancı dil bilen personel kazandırılması da liselerde ve fakültelerde iyi bir yabancı dil eğitimi verilmesi ile ve verilen yabancı dil eğitiminin öğrenciler tarafından iyi bir şekilde öğrenilmesi ile gerçekleşebilir. Bu da yabancı dil öğrenenlerin üst bilişsel öğrenme stratejilerini doğru bir şekilde kullanabilmeleri ile mümkündür.

Üst biliş kavramı incelendiğinde ulusal ve uluslararası literatürde kavrama ilişkin birçok farklı tanıma rastlanmaktadır. Baker ve Brown (1984), üst biliş kavramını oldukça basit bir şekilde, bireyin öğrenmesi ile ilgili farkındalık şeklinde tanımlamışlardır. Flavell (1979) ise kavrama daha detaylı yaklaşmakta ve üst biliş kavramını “bireyin nasıl öğrendiği, ne zaman anlayıp anlamadığı hakkındaki farklılığı, tanımlanmış görevlerin üstesinden nasıl gelineceği, amaçlara uygun hangi stratejilerin kullanılacağı ve bireyin kendi öğrenme durumunu değerlendirmesiyle ilgili bilgisi” şeklinde tanımlamaktadır. Özsoy (2006), problem çözme ve üstbiliş isimli çalışmasında üst biliş kavramını “öğrenme aşamasının bilincinde olma, planlama ve stratejiler tercih etme, öğrenme işlemini gözleme, yanlışları anlama, kullanılan yöntemlerin ne derece işe yaradığını sınavabilme, ihtiyaç halinde öğrenme yöntemini ve stratejilerini güncelleme gibi kabiliyetleri bulundurma” şeklinde tanımlamaktadır. Bu bağlamda literatürde yer alan üst biliş kavramının tanımlarından yola çıkıldığında, Turizm Fakültelerinde yabancı dil öğrenen öğrencilerin yabancı dili öğrenirken üst biliş öğrenme stratejilerine hâkim olmalarının önem arz ettiği söylenebilir. Somuncuoğlu ve Yıldırım’a (1998: 32) göre öğrenme stratejileri, “bilgiyi işleme kuramında sunulan bilgi işleme ve şifreleme ilkelerine dayalı olarak bilişsel işlemi kolaylaştıracak ya da etkin duruma getirecek araçlar ve teknikler olarak ortaya çıkmıştır”. Literatürde öğrenme stratejilerine dair birçok çalışma yer alsa da Gagne’nin (1988; akt. Çelik, 2016: 39) öğrenme stratejisi ve sınıflandırması ile ilgili çalışması dikkat çekmektedir, zira çalışmada öğrenme stratejileri beş başlıkta sınıflandırmakta ve bu stratejiler dikkat stratejileri, kısa süreli bellekte depolamayı artırma stratejileri, kodlamayı güçlendirme stratejileri, geri getirmeyi kolaylaştırma stratejileri ve izleme-yönetme stratejileri şeklinde tanımlanmaktadırlar.

Alanyazın incelendiğinde dil öğrenme stratejileri ile ilgili yapılmış birçok çalışmaya rastlanmıştır (Balcı ve Durak Üğüten, 2017; Baysal ve Berkant, 2020; Bekleyen, 2005; Demirel, 2012; Varışoğlu, 2017; Zengin ve Seven, 2007) fakat Turizm Fakültesi öğrencilerinin yabancı dil öğrenim stratejilerine ilişkin bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu yüzden bu çalışmada Turizm Fakültesi öğrencilerinin yabancı dil öğrenme bağlamında üst bilişsel öğrenme stratejilerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda aşağıda yer alan araştırma sorularına cevap aranacaktır:

- 1) Turizm Fakültesi öğrencilerinin yabancı dil bağlamında üst bilişsel öğrenme stratejileri cinsiyetlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?
- 2) Turizm Fakültesi öğrencilerinin yabancı dil bağlamında üst bilişsel öğrenme stratejileri bölümlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?
- 3) Turizm Fakültesi öğrencilerinin yabancı dil bağlamında üst bilişsel öğrenme stratejileri sınıf düzeylerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?

- 4) Turizm Fakültesi öğrencilerinin yabancı dil bağlamında üst bilişsel öğrenme stratejileri turizm sektöründe aktif bir şekilde çalışıyor olmalarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?

2. Materyal ve Metot

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada, Turizm Fakültesi öğrencilerinin yabancı dil öğrenimi bağlamında üst bilişsel öğrenme stratejilerini belirleme amacı ile nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da şu an var olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan bir araştırma modeli olup olayları, bireyleri ve nesnelere kendi koşulları içerisinde olduğu gibi tanımlamaya çalışır (Karasar, 2009).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye’de Turizm Fakültelerinde eğitim alan öğrenciler oluştururken örneklemini ise köklü bir turizm eğitimi geleneğine sahip bir üniversitede Turizm Fakültesinde eğitim alan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmaya toplam 165 öğrenci gönüllü katılım göstermiştir. Örneklemeye ait istatistiksel veriler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Örneklemeye ait istatistiksel veriler

Değişken	N	%
Cinsiyet		
Kadın	95	57,6
Erkek	70	42,4
Bölüm		
TR*	55	33,3
Tİ**	47	28,5
GM***	63	38,2
Sınıf		
1. Sınıf	34	20,6
2. Sınıf	37	22,4
3. Sınıf	45	27,3
4. Sınıf	49	29,7
Aktif Çalışma		
Çalışıyorum	33	20
Çalışmıyorum	132	80

*Turizm Rehberliği, **Turizm İşletmeciliği, ***Gastronomi ve Mutfak Sanatları

Tablo 1’e bakıldığında araştırmaya katılan katılımcıların %57,6’sının kadın, %42,4’ünün de erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların %33,3’ü Turizm Rehberliği bölümünde, %28,5’i Turizm İşletmeciliği bölümünde ve %38,2’si ise Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümünde eğitimlerini sürdürmektedir. Araştırmada yer alan katılımcıların %20,6’sı birinci sınıfta, %22,4’ü ikinci sınıfta, %27,3’ü üçüncü sınıfta ve %29,7’si de dördüncü sınıfta eğitim görmektedir. Katılımcıların %20’si eğitimi esnasında aktif bir şekilde çalışırken %80’i ise herhangi bir işte çalışmamaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan veriler Güven ve Gündoğan Çögenli (2014) tarafından geliştirilen “bilişüstü öğrenme stratejileri belirleme ölçeği” ve araştırmacı tarafından hazırlanan “kişisel bilgi formu” ile elde edilmiştir. Kişisel bilgi formunda katılımcılara cinsiyetlerine, bölümlerine, sınıf düzeylerine ve aktif çalışma durumlarına ilişkin sorular sorulmuştur.

Ölçek 28 madde ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar planlama stratejileri (9 madde – 1, 2, 6, 9, 13, 18, 22, 26, 28), izleme stratejileri (8 madde – 7, 10, 12, 8, 21, 14, 16, 25), değerlendirme stratejileri (4 madde – 17, 20, 3, 23) ve duyuşsal stratejiler (7 madde – 19, 5, 24, 4, 11, 27, 15) şeklinde belirlenmiştir. Ölçek 5’li likert sisteme sahip olup maddeler (1) Kesinlikle Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kararsızım, (4) Katılıyorum

ve (5) Tamamen Katılıyorum şeklinde puanlanmıştır. Ölçeğin genel Cronbach Alpha (α) güvenilirlik katsayısı 0,87; alt boyutların Cronbach Alpha (α) güvenilirlik katsayıları ise sırasıyla 0,76; 0,68; 0,58; ve 0,53 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada ise Cronbach Alpha (α) güvenilirlik katsayıları genelden başlayarak sırasıyla ,944; ,852; ,860; ,770 ve ,721 olarak hesaplanmıştır.

2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen veriler gerekli izinler alındıktan sonra 2022-2023 eğitim yılı güz döneminde veri toplama araçları başlığında detaylı bir şekilde anlatılan ölçek ve kişisel bilgi formu ile elektronik ortamda (Google Formlar) toplanmıştır.

Verilerin analizinde IBM SPSS 22 paket programı kullanılmıştır. Veriler analiz edilirken ANOVA'dan ve t-testi'nden faydalanılmış olup anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

3. Bulgular

Katılımcıların birinci araştırma sorusuna (Turizm Fakültesi öğrencilerinin yabancı dil bağlamında üst bilişsel öğrenme stratejileri cinsiyetlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?) verdikleri yanıtlara ait istatistiksel hesaplamalar Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Birinci araştırma sorusuna yönelik istatistik hesaplamaları

Faktör	Cinsiyet	N	X	ss	t	p
P.S.	Kadın	95	4,05	,393	2,49	,000*
	Erkek	70	3,82	,761		
İ.S.	Kadın	95	4,13	,414	1,99	,000*
	Erkek	70	3,94	,765		
D.S.	Kadın	95	4,13	,458	2,24	,000*
	Erkek	70	3,91	,810		
DY.S.	Kadın	95	3,97	,419	1,57	,000*
	Erkek	70	3,82	,774		

* $p < 0,05$

Tablo 2 incelendiğinde Turizm Fakültesi öğrencilerinin yabancı dil bağlamında üst bilişsel öğrenme stratejilerinin cinsiyetlerine göre tüm boyutlarda anlamlı bir şekilde farklılaştığı belirlenmiştir. Planlama stratejileri boyutuna bakıldığında kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre daha planlı bir öğrenme stratejisine sahip oldukları görülmektedir ($X=4,05 > 3,82$). İzleme stratejileri boyutuna bakıldığında ise kadın katılımcıların öğrenme sürecini erkek katılımcılara göre daha dikkatli bir şekilde takip ettikleri ortaya konmuştur ($X=4,13 > 3,94$). Değerlendirme stratejileri boyutu incelendiğinde yine kadın katılımcıların lehine bir sonuç göze çarpmaktadır ($X=4,13 > 3,91$). Görülmektedir ki kadın katılımcılar öğrenme süreçlerini erkek katılımcılara göre daha iyi değerlendirebilmektedirler. Duyuşsal strateji boyutu değerlendirildiğinde ise yine kadın katılımcıların üstünlüğü göze çarpmaktadır ($X=3,97 > 3,82$). Kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre öğrenme süreçlerinde duyuşsal olarak daha hassas davrandıkları tespit edilmiştir.

Katılımcıların ikinci araştırma sorusuna (Turizm Fakültesi öğrencilerinin yabancı dil bağlamında üst bilişsel öğrenme stratejileri bölümlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?) verdikleri yanıtlara ait istatistiksel hesaplamalar Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3 değerlendirildiğinde tüm faktörlerde bölümler arası üst bilişsel öğrenme stratejileri bağlamında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Farklılıkların hangi gruplar arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla PostHoc testlerinden Tukey testi uygulanmıştır. Tukey testi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 3. İkinci araştırma sorusuna yönelik istatistik hesaplamaları

Faktör	Bölüm	N	X	ss	F	p
P.S.	TR	55	4,09	,507	6,31	,002*
	Tİ	47	3,71	,701		
	GM	63	4,01	,509		
İ.S.	TR	55	4,19	,531	5,00	,008*
	Tİ	47	3,83	,706		
	GM	63	4,09	,513		
D.S.	TR	55	4,15	,510	3,92	,022*
	Tİ	47	3,82	,804		
	GM	63	4,10	,570		
DY.S.	TR	55	4,00	,530	3,83	,024*
	Tİ	47	3,71	,769		
	GM	63	3,98	,469		

*p<,05

Tablo 4. Tukey testi sonuçları

Faktör	Bölüm	I-J	SE	p
P.S.	TR	,385	,113	,002*
	Tİ			
	GM	,300	,109	,019*
İ.S.	TR	,355	,115	,007*
	Tİ			
	GM			
D.S.	TR	,325	,124	,027*
	Tİ			
	GM			
DY.S.	TR	,291	,116	,036*
	Tİ			
	GM	,270	,113	,048*
	Tİ			

*p<,05

Tablo 4'e bakıldığında Turizm Rehberliği bölümü öğrencilerinin Turizm İşletmeciliği bölümü öğrencilerine göre yabancı dil öğrenirken kullandıkları öğrenme strateji değerlerinin istatistiksel oranları daha yüksektir. Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümü öğrencilerinin ise planlama stratejileri ve duyuşsal stratejiler boyutlarında sahip oldukları istatistiksel ortalamaların Turizm İşletmeciliği bölümünde eğitim alan öğrencilerin sahip oldukları istatistiksel ortalamalara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Katılımcıların üçüncü araştırma sorusuna (Turizm Fakültesi öğrencilerinin yabancı dil bağlamında üst bilişsel öğrenme stratejileri sınıf düzeylerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?) verdikleri yanıtlara ait istatistiksel hesaplamalar Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5'e bakıldığında katılımcıların sınıf düzeyleri açısından yalnızca izleme stratejileri boyutunda anlamlı farklılıkların belirlendiği görülmektedir. Farklılıkların hangi gruplar arasında gerçekleştiğini belirlemek amacıyla PostHoc testlerinden Tukey testi uygulanmıştır. Tukey testi sonuçları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 5. Üçüncü araştırma sorusuna yönelik istatistik hesaplamaları

Faktör	Sınıf	N	X	ss	F	p
P.S.	1	34	4,10	,485	1,49	,218
	2	37	3,80	,804		
	3	45	3,96	,562		
	4	49	3,95	,460		
İ.S.	1	34	4,12	,485	2,65	,041*
	2	37	3,82	,789		
	3	45	4,06	,558		
	4	49	4,16	,484		
D.S.	1	34	4,13	,440	1,31	,271
	2	37	3,91	,862		
	3	45	3,96	,673		
	4	49	4,13	,508		
DY.S.	1	34	3,95	,464	,703	,552
	2	37	3,80	,815		
	3	45	3,89	,658		
	4	49	3,98	,404		

*p<,05

Tablo 6. Tukey testi sonuçları

Faktör	Sınıf	I-J	SE	p
İ.S.	4	,340	,127	,031*
	2			

*p<,05

Tablo 6'ya göre izleme stratejisi bakımından dördüncü sınıfta eğitim alan öğrencilerin istatistiksel ortalamalarının ikinci sınıfta eğitim alan öğrencilere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Diğer boyutlarda sınıf düzeyi değişkenine bağlı olarak herhangi bir farklılık bulunamamıştır.

Katılımcıların dördüncü araştırma sorusuna (Turizm Fakültesi öğrencilerinin yabancı dil bağlamında üst bilişsel öğrenme stratejileri turizm sektöründe aktif bir şekilde çalışıyor olmalarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?) verdikleri yanıtlara ait istatistiksel hesaplamalar Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Dördüncü araştırma sorusuna yönelik istatistik hesaplamaları

Faktör	Ç.D.*	N	X	ss	F	p
P.S.	Çalışıyorum	33	3,92	,748	3,86	,051
	Çalışmıyorum	132	3,96	,543		
İ.S.	Çalışıyorum	33	4,17	,711	1,64	,202
	Çalışmıyorum	132	4,02	,559		
D.S.	Çalışıyorum	33	4,22	,719	,29	,588
	Çalışmıyorum	132	3,99	,612		
DY.S.	Çalışıyorum	33	4,05	,683	,28	,596
	Çalışmıyorum	132	3,87	,573		

*Çalışma durumu

Tablo 7 incelendiğinde Turizm Fakültesi öğrencilerinin yabancı dil bağlamında üst bilişsel öğrenme stratejilerinin turizm sektöründe aktif bir şekilde çalışıyor olmalarına göre hiçbir boyutta anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı belirlenmiştir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Turizm Fakültesi öğrencilerinin yabancı dil öğrenme bağlamında üst bilişsel öğrenme stratejilerinin belirlenmesini amaçlayan bu çalışmaya toplam 165 öğrenci katılım göstermiştir. Katılımcıların %57,6'sı kadın, %42,4'ü ise erkektir. Katılımcıların %33,3'ü Turizm Rehberliği; %28,5'i Turizm İşletmeciliği ve %38,2'si de Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümlerinde eğitimlerini sürdürürken %20,6'sı birinci sınıflara; %22,4'ü ikinci sınıflara; %27,3'ü üçüncü sınıflara ve %29,7'si ise dördüncü sınıflara devam etmektedir. Katılımcıların yalnızca %20'si eğitimleri esnasında aktif bir şekilde turizm sektöründe çalışırken %80'i ise herhangi bir işte çalışmadıklarını ifade etmişlerdir.

Araştırmanın sonucuna göre kadın katılımcıların yabancı dil öğrenirken üst bilişsel öğrenme stratejilerini erkek katılımcılara göre daha etkin kullandıkları belirlenmiştir. Sonuçlar detaylı bir şekilde incelendiğinde kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre dil öğrenmeye daha planlı başladıkları, materyal seçimi konusunda daha dikkatli davrandıkları, ihtiyaç analizi yaparak zamanı daha verimli kullandıkları, çalışma ortamlarını ve sürelerini en fazla verim alacak şekilde planladıkları, çalıştıkları konular bağlamında kendilerine daha fazla soru sordukları, çalıştıkları konulara karşı daha fazla olumlu tutum oluşturmaya çalıştıkları, kendilerini daha fazla güdüledikleri ve kendilerini daha fazla motive ettikleri ortaya konmuştur. Alanyazın incelendiğinde bu çalışmadan elde edilen bulgularla örtüşen birçok çalışma ile karşılaşmaktadır. Bekleyen (2005) “öğretmen adayları tarafından kullanılan dil öğrenme stratejileri”ni araştırdığı çalışmasında kadın öğrencilerin telafi stratejileri dışında bütün dil öğrenme stratejilerini erkek öğrencilerden daha fazla kullandıklarını ortaya koymuştur. Özkal ve Çetingöz de (2006) “akademik başarı, cinsiyet, tutum ve öğrenme stratejilerinin kullanımı” isimli çalışmalarında benzer bir sonuca ulaşmışlar ve kız öğrencilerin öğrenme stratejilerini erkek öğrencilerden daha fazla kullandıklarını belirlemişlerdir. Arsal ve Özen (2007) ile Tunca ve Alkın Şahin de (2014) yaptıkları çalışmalarda bu çalışmanın sonuçlarına paralel sonuçlar elde etmişler, kadınların öğrenme stratejilerini erkeklere göre daha çok kullandıkları sonucuna ulaşmışlardır. Aydın Uygun ve Kılınçer (2018) ise “mesleki müzik eğitimi öğrencilerinin enstrümantal müziği çalışırken ve öğrenirken kullandıkları stratejiler” isimli çalışmalarında kısmen benzer kısmen de farklı sonuçlar elde etmişlerdir. İlgili çalışmanın sonucunda bu çalışmayla paralellik gösterecek şekilde kız öğrencilerin dikkat stratejilerindeki düzeylerini erkeklere göre yüksek bulmuşlardır. Fakat çalışmalarının bir diğer sonucunda ise erkek öğrencilerin anlamlandırma stratejileri bağlamında kız öğrencilere göre daha yüksek bir düzeye sahip oldukları saptanmıştır. Bu bağlamda elde edilen sonuç, bu çalışmanın sonucu ile uyuşmamaktadır. Alanyazından elde edilen sonuçlara bakıldığında kadınların öğrenme stratejilerini kullanma noktasında erkeklere göre daha donanımlı oldukları söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen diğer bir sonuca göre Turizm Rehberliği bölümünde eğitim alan katılımcıların Turizm İşletmeciliği bölümünde eğitim alan katılımcılara göre yabancı dil öğrenirken üst bilişsel öğrenme stratejilerini daha işlevsel kullandıkları tespit edilmiştir. Turizm Rehberliği bölümünde eğitim alan katılımcıların Turizm İşletmeciliği bölümünde eğitim alan katılımcılara göre öğrenme amacına uygun daha etkili planlamalar yaptıkları, daha verimli ihtiyaç analizi çıkardıkları, verimsiz çalışma durumunda daha hızlı yer ve yöntem değişikliklerine gittikleri, dil öğrenirken daha farklı yöntem ve teknikler araştırdıkları ve kendilerini daha olumlu şekilde güdüledikleri belirlenmiştir. Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümünde eğitim alan katılımcıların ise Turizm İşletmeciliği bölümünde eğitim alan katılımcılara göre yabancı dil öğrenirken planlama stratejileri ve duyuşsal stratejiler bağlamında daha etkin üst biliş öğrenme stratejilerine sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Bir başka deyişle Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümünde eğitim alan katılımcıların Turizm İşletmeciliği bölümünde eğitim alan katılımcılara göre çalışmaya başlamadan önce amaçlarını daha net belirledikleri, öğrenmeye ilişkin kaynakları daha farkında düzenledikleri, öğrenme amacına uygun daha verimli planlamalar yaptıkları, ilgili materyalleri daha işlevsel tespit ettikleri, konulara daha fazla önem verdikleri ve kendilerini daha fazla güdüledikleri belirlenmiştir. Benzer çalışmalar incelendiğinde bu çalışma kapsamında elde edilen bulgularla örtüşen farklı bulgulara rastlanmıştır. Buluş ve arkadaşları (2011) yapmış oldukları çalışmalarında öğrenme stratejisi kullanımının öğrenim görülen alana göre farklılaştığını tespit etmişlerdir. Güven ve Gökdağ Baltaoğlu da (2017) öğretmen adaylarının öğrenme stratejilerini inceledikleri çalışmalarında bölüm değişkeninde öğretmen adaylarının anlamlandırma ve duyuşsal strateji kullanmalarında anlamlı farklılıklar saptamışlardır. Bu sonuçlardan yola çıkılarak farklı bölümlerde eğitim alan öğrencilerin eğitim aldıkları bölümlere göre öğrenme stratejilerinin farklılaşabileceği rahatlıkla söylenebilir. Bunun sebebi ise farklı bölümlerde farklı akademisyenlerin ders vermesi ve her akademisyenin

de öğrencilerini dersin gerektirdiği şekilde güdülemesi veya eksik güdülemesi şeklinde açıklanabilir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde akademisyenlerin derslerini işlemeye başlamadan önce işledikleri derse ilişkin öğrenme stratejilerini öğrencilerine sunmaları beklenebilir. Bunun sonucunda farklı bölümlerde eğitim alan öğrencilerin yakın düzeyde öğrenme stratejisi kullanım seviyesine çıkmaları kolaylaşır.

Araştırmadan elde edilen başka bir sonuçta ise dördüncü sınıflarda eğitim alan katılımcıların ikinci sınıflarda eğitim alan katılımcılara göre yabancı dil öğrenirken yaptıkları hataların daha fazla farkında oldukları, verimli çalışmaya daha fazla önem gösterdikleri, gerektiğinde strateji değişikliğine daha sıcak baktıkları ve anlama düzeylerini daha disiplinli takip ettikleri tespit edilmiştir. Benzer bir sonuca araştırmalarında Tunca ve Alkın Şahin de (2014) ulaşmışlardır. İlgili çalışmada dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğrenme stratejisi kullanımlarının birinci sınıf öğretmen adaylarından yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre son sınıflarda eğitim alan öğrencilerin öğrenme stratejilerini birinci ve ikinci sınıflarda eğitim alan öğrencilere göre daha fazla kullandıkları söylenebilir. Yani özetle öğrencinin yaşı büyüdükçe, aldığı ders sayısı arttıkça ve mezuniyete yaklaştıkça öğrenme stratejilerini de daha verimli kullanmayı öğrendiği söylenebilir. Fakat alanyazında bu çalışmanın sonucu ile çelişen çalışmalara da rastlanmıştır. Aarsal ve Özen (2007) “sınıf öğretmeni adaylarının öğrenme stratejileri ve öğrenme biçimi tercihlerinin incelenmesi” isimli çalışmalarında sınıf düzeylerinin öğrenme stratejisi kullanırken anlamlı bir farklılığa yol açmadığını belirlemişlerdir. Aynı şekilde Efe ve arkadaşları da (2009) sınıf değişkenine göre tekrarlama, ayrıntılandırma, örgütleme, yönetici ve duyuşsal stratejiler boyutlarında anlamlı bir farka rastlanmamışlardır. Buluş ve arkadaşları da (2011) bu çalışmada elde edilen bulgularla uyuşmayan sonuçlar elde etmişler, öğrenme stratejileri bağlamında yaş ve sınıf düzeyine göre anlamlı herhangi bir fark olmadığını göstermişlerdir.

Araştırma kapsamında elde edilen sonuçlardan sonucunda ise Turizm Fakültesinde eğitim alan katılımcıların yabancı dil öğrenirken kullandıkları üst bilişsel öğrenme stratejilerinin turizm sektöründe çalışıp çalışmamalarıyla doğrudan bir ilişkisinin olmadığı görülmüştür. İstatistiksel sonuçlara bakıldığında turizm sektöründe aktif bir şekilde çalışan katılımcılar ile çalışmayan katılımcıların üst bilişsel öğrenme strateji ortalama değerlerinin birbirine oldukça yakın seyrettiği görülmektedir. Alanyazın incelendiğinde aktif olarak turizmde çalışıyor olmak veya çalışmamak değişkenine göre tartışma yapılabilecek bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında tüm öğrencilerin yabancı dil eğitimi bağlamında üst bilişsel öğrenme stratejilerini geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılması ve benzer çalışmaların diğer fakültelerde eğitim alan öğrencilere de uygulanması önerilmektedir.

Kaynaklar

- Akkuş, G. (2017). Turizm Fakültesi Öğrencilerinin Helal Konseptli Otellere Bakış Açısı. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(1), 99-119. DOI: 10.17218/hititsosbil.288925
- Aarsal, Z., & Özen, R. (2007). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğrenme Stratejileri ve Öğrenme Biçimi Tercihlerinin İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 151 - 165.
- Baker, L. and Brown, A.L. (1984). *Metacognitive skills and reading*. In P. D. Pearson, R. Barr, J. L., Kamil, P. Rosenthal (Eds), *Handbook of reading research*. New York: Longman Press.
- Balcı, Ö. & Durak Üğüten, S. (2017). Üniversite Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin Kullandıkları Dil Öğrenme Stratejileri. *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature*, 3(2), 41-54.
- Baysal, S. & Berkant, H. G. (2020). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Dil Öğrenme Stratejilerinin ve Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşüncelerinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 67-86. DOI: 10.31592/aeusbed.604908
- Bekleyen, N. (2005). Öğretmen Adayları Tarafından Kullanılan Dil Öğrenme Stratejileri. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2), 113-122.
- Buluş, M., Duru, E., Balkıs, M., & Duru, S. (2011). Öğretmen adaylarında öğrenme stratejilerinin ve bireysel özelliklerin akademik başarıyı yordamadaki rolü. *Eğitim ve Bilim*, 36(161), 186-198.
- Chen, P. C., Chiu, W. Y. & Lin, T. Y. (2011). A study constructing a holistic English for specific purposes (ESP) curriculum model for tourism and hospitality English. *Education Research Journal*, 1(5), 84-93.
- Çallı, D. S. (2015). Turizm Yazınında Teorik Çerçeve Yaşanan Tartışmalar ve Turizmoloji Üzerine Nitel Bir Değerlendirme. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7, 135-142.
- Çelik, D. (2016). *11. sınıf öğrencilerinin düşünme stilleri, öğrenme stratejileri ve düşünme stilleri ile öğrenme stratejileri arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Denizli.

- Davras, G. M. & Bulgan, G. (2012). MYO öğrencilerinin İngilizce hazırlık eğitimine yönelik tutumları: Isparta MYO Turizm ve Otel İşletmeciliği örneği. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 13(2), 227-238.
- Demirel, M. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Kullandıkları Dil Öğrenme Stratejileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43(43), 141-153.
- Efe, N., Sağırılı, M. Ö., Ünlü, İ., & Kaşkaya, A. (2009). Öğrenme Stratejilerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 227-238.
- Flavell, J. (1979). Metacognition and cognitive monitoring: A new area of cognitive development - developmental inquiry. *American Psychologist*, 34(10), 906-911.
- Güven, M. & Çögenli, A. G. (2014). Bilişüstü Öğrenme Stratejileri Belirleme Ölçeğinin Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (22), 283-297.
- Güven, M., & Baltaoğlu, G. M. (2017). Öğretmen Adaylarının Özyeterlik Algıları, Öğrenme Stilleri ve Öğrenme Stratejilerinin İncelenmesi: *Anadolu Üniversitesi Örneği*. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 7(2): 288-337. DOI: 10.18039/ajesi.333735
- Karasar, N. (2009). Bilimsel Araştırma Yöntemi (20. baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Mayaka, M. & Akama, J. S. (2007). System approach to tourism training and education: the kenyan case study. *Tourism management*, 28(1), 298-306
- Özkal, N., & Çetingöz, D. (2006). Akademik Başarı, Cinsiyet, Tutum ve Öğrenme Stratejilerinin Kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 46(46), 259-275.
- Özsoy, G. (2006). Problem Çözme ve Üstbiliş, Gazi Üniversitesi Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi Bildiri Kitabı 1, 235-245. Ankara
- Somuncuoğlu Y., & A. Yıldırım (1998). Öğrenme Stratejileri: Teorik Boyutları, Araştırma Bulguları ve Uygulama İçin Ortaya Koyduğu Sonuçlar. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 22(110): 31-39.
- Tunca, N., & Alkın Şahin, S. (2014). Öğretmen Adaylarının Bilişötesi (Üst Biliş) Öğrenme Stratejileri ile Akademik Öz Yeterlik İnançları Arasındaki İlişki. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 4(1), 47-56. DOI: 10.18039/ajesi.89592
- Uygun, M. A., & Kılınçer, Ö. (2018). Mesleki Müzik Eğitimi Öğrencilerinin Enstrümantal Müziği Çalışırken ve Öğrenirken Kullandıkları Stratejilerin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (47), 317-339.
- Varısoğlu, M. C. (2017). Türkçe Öğrenen Litvanyalı Öğrencilerin Kullandıkları Dil Öğrenme Stratejileri. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (59), 533-546.
- Veijola, S. (2010). Introduction: Tourism as work. *Tourism Studies*, 9(2), 83-87.
- Zengin, B. & Seven, M. A. (2007). İkinci Dil Öğrenme Stratejileri Ve Algılama Farklılıkları. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 99-109.

Etik, Beyan ve Açıklamalar

1. Etik Kurul izni ile ilgili;

Bu çalışmanın yazar/yazarları, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etik Kurulu'nun 12.10.2022 tarih ve 2100137770 sayılı başvuru dosyasını 307 karar sayısı ile etik kurul izin belgesi almış olduklarını beyan etmektedir.

2. Bu çalışmanın yazar/yazarları, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyduklarını kabul etmektedir.

3. Bu çalışmanın yazar/yazarları kullanmış oldukları resim, şekil, fotoğraf ve benzeri belgelerin kullanımında tüm sorumlulukları kabul etmektedir.

4. Bu çalışmanın benzerlik raporu bulunmaktadır.
